

NATURVÄRDESDINVENTERING

NATURVÄRDESDINVENTERING PÅ FÖRSTUDIENIVÅ AV LEGENÄS
1:39 M.F.L., BORGHOLMS KOMMUN, KALMAR LÄN

2021-12-07

NATURVÄRDE SINVENTERING

Naturvärdesinventering på förstudienivå av Legenäs
1:39 m.fl., Borgholms kommun, Kalmar län

KUND

Borgholms kommun

KONSULT

WSP Environmental Sverige

WSP Sverige AB
391 25 Kalmar
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Göran Holm
010 – 722 56 02
goran.holm@wsp.com

Simon Selberg
010 – 721 05 96
simon.selberg@wsp.com

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering på förstudienivå av Legenäs 1:39 m.fl., Borgholms kommun, Kalmar län.

Följande personer har medverkat:

Simon Selberg – Förstudie, bedömningar och rapportering.

Göran Holm – Uppdragsledning, kvalitetsgranskning.

Omslagsbild: översiktskarta av Sandvik på norra Öland.

UPPDRAGSNAMN
NVI Förstudie Legenäs

UPPDRAGSNUMMER
10327411

FÖRFATTARE
Simon Selberg

DATUM
2021-12-07

ÄNDRINGSDATUM

Granskad av
Göran Holm

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	METODIK OCH OMFATTNING	5
1.2	OMRÅDESBESKRIVNING	6
2	FÖRUTSÄTTNINGAR	8
2.1	SKYDDADE OMRÅDEN	8
2.1.1	Natura 2000-områden	8
2.1.2	Riksintressen	8
2.2	TIDIGARE INVENTERINGAR	9
2.3	TIDIGARE INRAPPORTERADE VÄRDEFULLA TRÄD	9
3	RESULTAT	10
3.1	NATURVÄRDESOBJEKT	10
3.2	FYND AV NATURVÅRDSARTER	13
4	BEDÖMNINGAR	15
4.1	SAMLAD BEDÖMNING	15
5	REFERENSER	16

Bilagor

1. Metodik NVI

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Borgholms kommun utfört en naturvärdesinventering på förstudienivå av Legenäs 1:39 m.fl., Borgholms kommun, Kalmar län. Rapporten har granskats av Göran Holm

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten. Observera att inget fältbesök har genomförts.

Denna rapport innehåller bedömningar och rekommendationer ur naturhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är några ställningstaganden av utredningsområdets lämplighet för en exploatering.

1.1 METODIK OCH OMFATTNING

Inventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) och har utförts med följande tillägg: 4.5.2 Naturvärdesklass 4. Metodiken som använts beskrivs mer ingående i Bilaga 1.

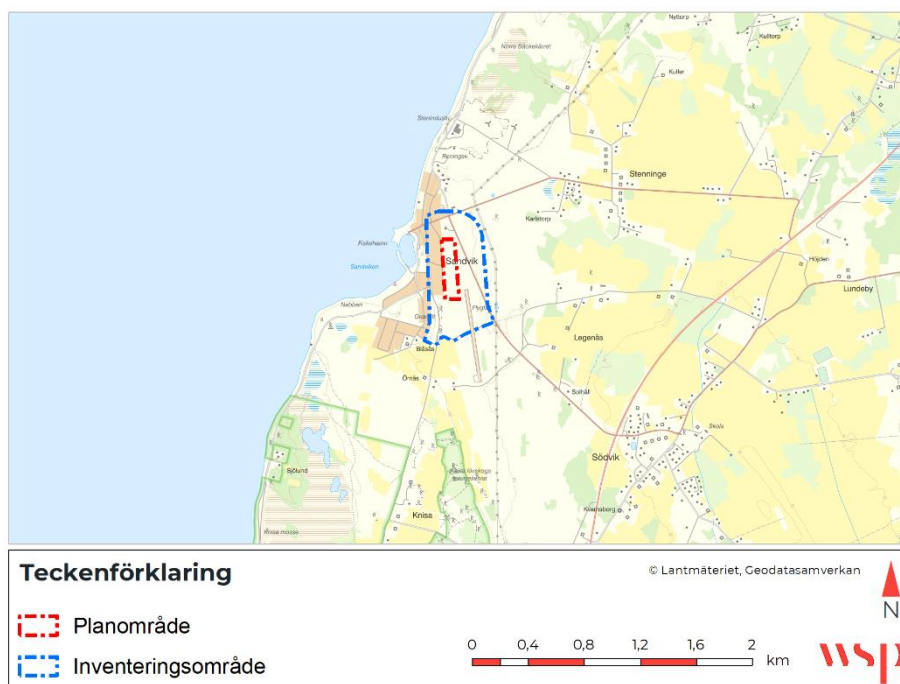
Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

- Inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Länsstyrelsen i Kalmar län, ArtDatabanken och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering på förstudienivå med detaljnivå översikt. Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden.

1.2 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet ligger strax öster om Sandvik på norra Öland (Figur 1). Inventeringsområdet är ca 36 ha stort och utgörs av en buffert på 200 meter i radie, modifierad för att exkludera Sandviks hamn och inkludera det trädbeklädda området väster om Sandvik flygfält. Bufferten utgår från det ca 4 ha stora detaljplanområdet.

Merparten av inventeringsområdet utgörs av alvar. Enbart den västliga utkanten utgörs av ett befintligt villaområde. Alvaret saknar busk- och trädväxtlighet av ortofoton att döma, men i den sydligaste delen finns ett skikt med enbuskar. Här syns även ett par våtsänkor på ortofotot, men dessa syns inte i markfuktskartan på Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor. I inventeringsområdets södra del ingår den norra halvan av landningsbanan tillhörande Sandvik flygfält. Landningsbanan saknar tillhörande bebyggelse, och ligger rakt på alvaret. En asfalterad väg sträcker genom alvaret i inventeringsområdets östra del. Alvaret är dock likvärdigt i utseende och växtlighet på båda sidor av vägen (Figur 2). Historiska ortofoton visar att alvarmarken har lång kontinuitet av öppenhet, exemplifierat med en flygbild från 1960 i Figur 3.

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdet och dess omgivning.

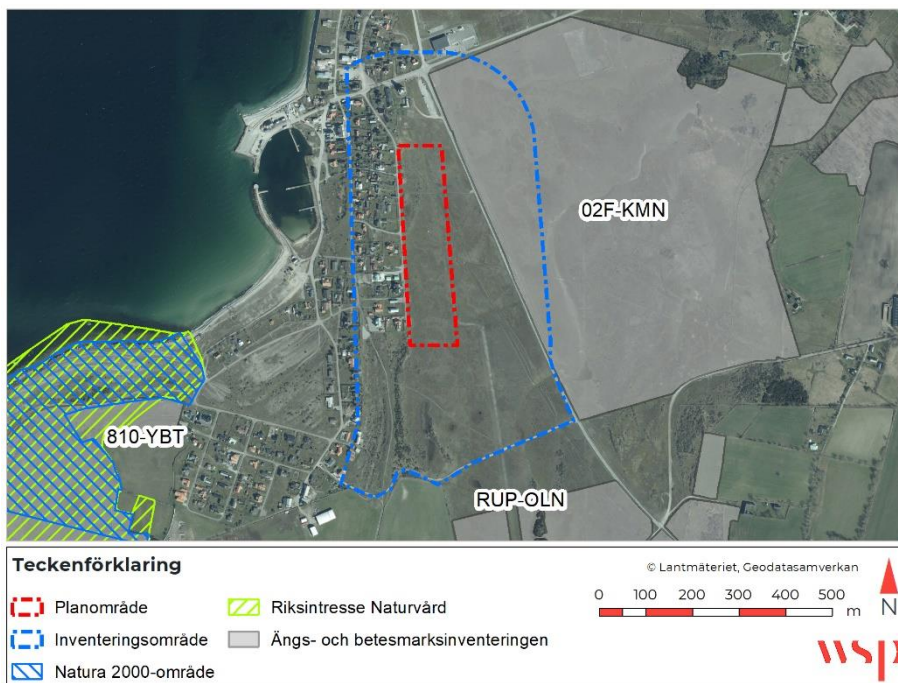

Figur 2. Detaljerad översiktskarta över marktypen runt inventeringsområdet.

Figur 3. Historiskt ortofoto från 1960 över inventeringsområdet.

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

Figur 4. Skyddade och utpekade områden runt inventeringsområdet.

2.1 SKYDDADE OMRÅDEN

2.1.1 Natura 2000-områden

Ca 500 meter sydväst om inventeringsområdet ligger Natura 2000-området Sandvik (Figur 4). Bevarandesyftet beskrivs vara att bevara en kustnära naturtyp med sten- och grusvallar som är karaktäristiska för norra Öland, samt bevara artrika kalkgräsmarker med de skyddsvärda arterna kalkkrassling och alvarstånds.

2.1.2 Riksintressen

Ca 500 meter sydväst om inventeringsområdet ligger riksintresset för naturvård Knisa mosse (Figur 4). Riksintresset omger Knisa mosse som beskrivs vara ett mycket omväxlande våtmarkskomplex med b.l.a. stora agfält, gungflyn och starrkärr. Ingen dikningspåverkan föreligger inom mossen. Området beskrivs ha höga ornitologiska och botaniska värden. Själva mossen ligger ca 1500 meter söder om inventeringsområdet.

2.2 TIDIGARE INVENTERINGAR

Väster, söder och öster inventeringsområdet finns tre ytor utpekade i Jordbruksverkets Ängs- och betesmarksinventering (Figur 4). Väster om inventeringsområdet, överlappande med ovan nämnda riksintresse och Natura 2000-område, ligger objekt 810-YBT som beskrivs ha bra hävd med rik förekomst av flera positiva signalarter. I söder ligger RUP-OLN som beskrivs sakna hävd med ringa förekomst av flera positiva signalarter. I öster ligger 02F-KMN delvis inom inventeringsområdet och beskrivs ha bra hävd med rik förekomst av flera positiva signalarter. Längre bort från inventeringsområdet finns fler objekt som samtliga beskrivs ha bra hävd.

2.3 TIDIGARE INRAPPORTERADE VÄRDEFULLA TRÄD

Inga inrapporterade värdefulla träd fanns inom sökområdet på Artportalen.

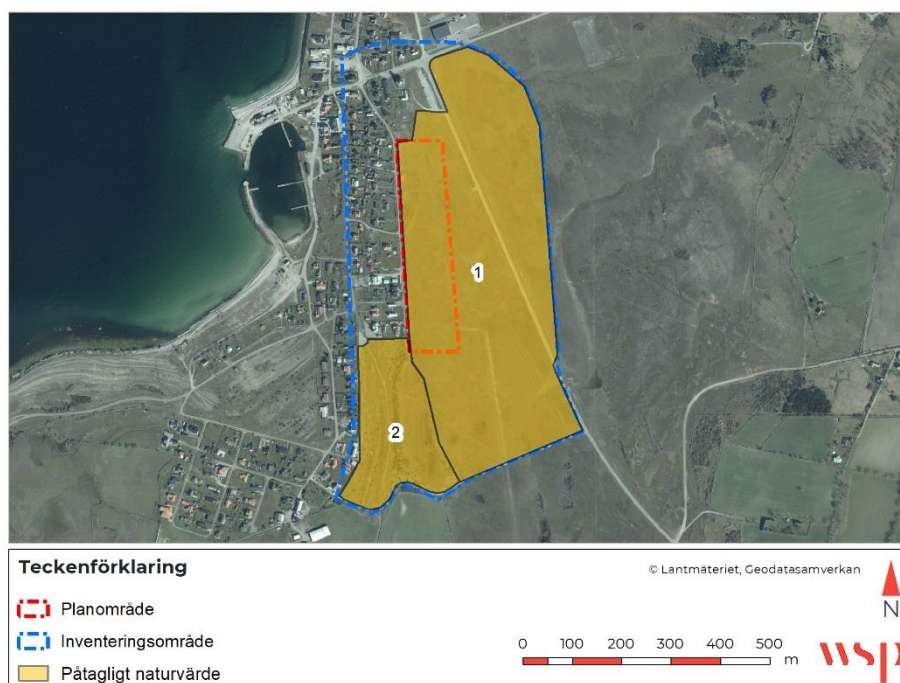
3 RESULTAT

Resultatet av naturvärdesinventeringen på förstudienivå redovisas nedan. Resultatet är uppdelat i två delar med följande ordning:

- 4.1 Naturvärdesobjekt (2 objekt)
- 4.2 Fynd av naturvårdsarter (27 arter)

3.1 NATURVÄRDESOBJEKT

Totalt identifierades två naturvärdesobjekt (Figur 5). Naturvärdesobjekten beskrivs i detalj nedan.

Figur 5. Karta över identifierade naturvärdesobjekt.

Objekt 1: Äng och betesmark (22 ha)**Naturvärdesklass 3 - Påtagligt naturvärde**

Beskrivning: Öppen alvarmark med ett fåtal buskar. Den östra delen av objektet genomskärs av en asfalterad bilväg. I den södra delen av objektet ligger Sandvik flygfälts landningsbana. Hävd föreligger då marken är öppen och stängsel finns. I Artportalen finns grönfink rapporterad med häckningskriterier. Grönfink utgör inte en naturvårdsart då den är hotad på grund av sjukdom, och inte på grund av anledningar som habitatförlust eller liknande. Även alvarklofibbla, johannesnycklar och krutbrännare finns rapporterade. Alvarklofibbla rapporterades öster om vägen 2019, de övriga noterades 1962 och rapporterades ur en dagbok enligt kommentar på Artportalen. Då kontinuiteten av alvarmark är lång bedöms det sannolikt att dessa arter finns kvar. Fågelarterna vitkindad gås, kråka och brun glada finns rapporterade, men är rapporterade utan häckningskriterier. Dessa arter är ej heller knutna till alvarmark. Naturvärdet ligger nära att bedömas vara högt.

Objektet bedöms ha påtagligt biotopvärde kopplat till att objektet utgörs av öppen alvarmark som är en hotad naturtyp, samt att marken hävdas. Artvärdet bedöms som visst med hänvisning till förekomst av alvarklofibbla, johannesnycklar och krutbrännare på Artportalen. Trots att dessa arter är fridlysta eller rödlistade är dom fortfarande lokalt vanligt förekommande på Öland. Sammantaget ger detta påtagligt naturvärde.

Biotopvärden: Alvarmark, hävd.

Naturvårdsarter: Alvarklofibbla^{NT}, johannesnycklar^{Fridlyst}, krutbrännare^{Fridlyst}.

Objekt 2: Äng och betesmark (5 ha)**Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde**

Beskrivning: Alvarmark med ett buskskikt. Marken hävdas då stängsel finns runt alvarmarken. Dessa buskar syns inte på ortofoton från 1975 och 1960, då var marken mer öppen. Buskarna är negativt för alvarmarkens öppenhet, men utgör samtidigt en struktur som möjliggör livsmiljö för exempelvis småfåglar och kan skapa mikroklimat för fjärilar och insekter. I objektets södra utkant syns tre alvarvåtor. Tillfälliga vattensamlingars ekologiska betydelse är dåligt utredd, men det är känt att den rödlistade hästskoräkan förekommer inom tillfälliga alvarvåtor på Öland. Hästskoräka är främst funnen på Stora Alvaret och längs med Ölands sydvästra kust, och den finns ej rapporterad på Artportalen inom inventeringsområdet. På Artportalen finns bolmört rapporterad år 2013, och raphöna rapporterad år 2014. Naturvärdet ligger nära att bedömas vara högt.

Objektet bedöms ha påtagligt biotopvärde kopplat till att objektet utgörs av öppen alvarmark, som är en hotad naturtyp, med förekomst av buskar samt hävd. Artvärdet bedöms som visst med hänvisning till förekomst av bolmört och raphöna på Artportalen. Sammantaget ger detta påtagligt naturvärde.

Biotopvärden: Alvarmark, buskage, alvarvåtor.

Naturvårdsarter: Bolmört^{NT}, Raphöna^{NT}.

3.2 FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1.

En sökning av naturvårdsarter genomfördes i Artportalen 2021-12-02 för rapporteringsperioden 1900-2021. Totalt fanns 27 naturvårdsarter rapporterade (Tabell 1). Inom detaljplanområdet finns fågelarterna vitkindad gås, grönfink, brun glada och kråka rapporterade. Grönfink rapporterades som bobyggande i en buske, resterande av fågelarterna är rapporterade utan häckningskriterier. Även orkidéarterna johannesnycklar och krutbrännare finns rapporterade inom detaljplanområdet (Figur 6). En skyddsklassad kärlväxtart finns rapporterad som ej redovisas här.

Figur 6. Karta över naturvårdsarter rapporterade inom inventeringsområdet.

Tabell 1. Lista över rapporterade naturvårdsarter inom inventeringsområdet.

Artgrupp	Artnamn	Antal observationer	Årtal	Rödlistestatus & skyddstatus
Däggdjur	Igelkott	7	2019, 2020, 2021	NT
Fåglar	Björktrast	1	2012	NT
Fåglar	Brun glada	1	2021	EN, Fågeldirektivet bilaga 1

Fåglar	Ejder	1	2013	EN
Fåglar	Fiskmåås	1	2010	NT
Fåglar	Gråtrut	6	2009, 2010, 2013	VU
Fåglar	Grönfink	2	2020	EN
Fåglar	Havstrut	1	2013	VU
Fåglar	Kråka	4	2009, 2013, 2020	NT
Fåglar	Rapphöna	2	2008, 2014	NT
Fåglar	Röd glada	1	2011	LC, Fågeldirektivet bilaga 1
Fåglar	Rödspov	1	2011	EN
Fåglar	Skrattmåås	6	2009, 2010, 2013	NT
Fåglar	Stare	2	2010, 2015	VU
Fåglar	Storspov	4	2010, 2012	EN
Fåglar	Strandskata	3	2010, 2012	NT
Fåglar	Tofsvipa	2	2012, 2015	VU
Fåglar	Vitkindad gås	1	2021	LC, Fågeldirektivet bilaga 1
Insekter	Murvägstekel	2	2017	NT
Insekter	<i>Philonthus punctus</i>	1	1937	NT
Insekter	Spenslig murargeting	1	1992	NT
Kärlväxter	Alvarklofibbla	1	2019	NT
Kärlväxter	Bolmört	1	2013	NT
Kärlväxter	Johannesnycklar	1	1962	LC, Fridlyst (8 §)
Kärlväxter	Kalkkrassing	1	2011	LC, Art- och habitatdirektivet bilaga 2
Kärlväxter	Kransborre	1	1907	EN
Kärlväxter	Krutbrännare	1	1962	LC, Fridlyst (8 §)

4 BEDÖMNINGAR

All alvarmark inom inventeringsområdet har bedömts innehålla påtagligt naturvärde. Detta beror främst på att det är alvarmark, som är en hotad naturtyp. Förhållandevis få naturvårdsarter för att vara alvarmark finns dock rapporterade på Artportalen, och det finns skäl att tro att det i verkligheten förekommer fler arter i området.

De två naturvärdesobjekten är också översiktligt avgränsade. Vid en mer detaljerad naturvärdesinventering i fält skulle sannolikt objekten delas upp i mindre objekt med varierande naturvärdesklass där biotopkvaliteterna är högre eller lägre, eller där naturvårdsarter påträffas eller ej. Då alvarmark räknas som en nationellt hotad naturtyp, samt att hävd sker är naturvärdesklassen nära att bedömas vara hög.

Enbart fyra naturvårdsarter av kärlväxter finns rapporterade; alvarklofibbla, bolmört, johannesnycklar och krutbrännare. Dessa växtarter är, trots att de är fridlysta eller rödlistade, lokalt vanligt förekommande på Öland. Flera fågelarter finns också rapporterade, men enbart grönfink är rapporterad med häckningskriterier. Inga av fågelarterna är knutna till alvarmark, och grönfink betraktas ej som naturvårdsart då den är rödlistad på grund av sjukdom.

Den del av inventeringsområdet som utgörs av tomtmark har mycket fler naturvårdsarter rapporterade. Privat tomtmark bedöms dock inte under en naturvärdesinventering.

4.1 SAMLAD BEDÖMNING

Den samlade bedömningen är att merparten av inventeringsområdet utgörs av alvarmark som bedömts innehålla påtagligt naturvärde, nästan högt naturvärde, på grund av att det är en hotad och nationellt ovanlig naturtyp. Förhållandevis få naturvårdsarter finns rapporterade från området vilket tar ner naturvärdet generellt.

5 REFERENSER

Artdatabanken, 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. Artdatabanken SLU, Uppsala

Artfakta: <https://artfakta.se/artbestamning>

ArtPortalen: <https://www.artportalen.se/>

Havs- och vattenmyndigheten, 2019. *Åtgärdsprogram för temporära sötvatten med fokus på organismer i naturbetesmarker, hållkar och alvarmiljöer*. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2019:7

Kartmaterial: Länsvisa geodata ©Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens geodatakatalog: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Naturvårdsverket, Skyddad natur: Skyddad natur (naturvardsverket.se)

SFS 2007:845. Artskyddsförordning. Artskyddsförordning (2007:845) Svensk författningssamling 2007:2007:845 t.o.m. SFS 2020:646 - Riksdagen

SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000*. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

391 25 Kalmar
Besök: Södra Malmgatan 10

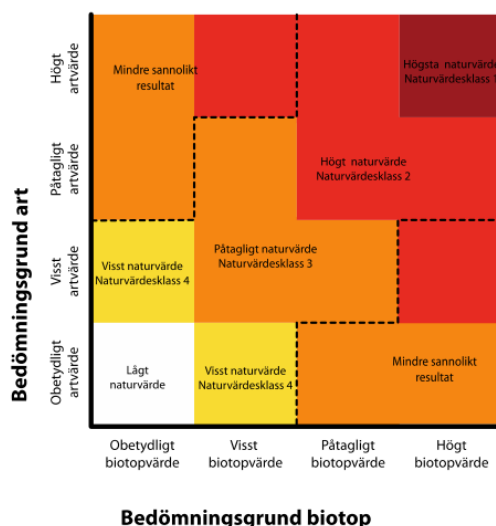
T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

BILAGA 1.

Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod, SIS 19000:2014 (SIS 2014a och b). Med naturvärde avses i denna standard endast betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 1). Objekt med naturvärdesklass utgör naturvärdesobjekt. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Geografiska områden som i sitt nuvarande tillstånd inte bidrar till sådan mångfald har lågt naturvärde. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen. En naturvärdesinventering enligt standarden omfattar varken konsekvensbedömning eller bedömning av känslighet mot exploatering.

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial från berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationssök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald. Bedömningsgrunden art omfattar naturvårdsarter (rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter) och artrikedom noterad i fält samt uppgifter om tidigare fynd som bedöms fortfarande kan finnas kvar. Obetydliga artförekomster som bedöms sakna betydelse för naturvärdesbedömningen, kan exempelvis vara små och kvalitetsmässigt dåliga artförekomster utan egentlig betydelse för biologisk mångfald eller avse djur som vanligtvis rör sig över stora områden och som bedöms vara på en viss plats där de inte regelmässigt uppehåller sig. Noteras bör att i det fall ytterligare naturvårdsarter av betydande förekomst skulle observeras vid fördjupad artinventering kan bedömningen av naturvärdesobjektets artvärde och ev. naturvärdesklass komma att behöva höjas.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är tagen ur SIS standard 199000 (SIS 2014a).

Naturvärdesklasser

Naturtyper som förekommer inom området klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde, bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser (se klassindelning i faktaruta nedan). Områden som ingår i inventeringsområdet men inte har avgränsats till naturvärdesklass, uppfyller antingen inte kriteriet för att utgöra ett naturvärdesobjekt eller är mindre än minsta karteringsenhet.

Utöver naturvärdesobjekt kan även landskapsobjekt identifieras. Dessa är geografiska områden där landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan innehålla ett eller flera naturvärdesobjekt, men även avgränsas utan ingående naturvärdesobjekt. De behöver inte naturvärdesklassas.

Högsta naturvärde – (Naturvärdesklass 1) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (Naturvärdesklass 2) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärnsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (Naturvärdesklass 3) Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

Visst naturvärde – (Naturvärdesklass 4) Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och särskild utsökning av naturvårdsarter kan göras i Artdatabankens databas Analysportalen.

Artportalen är del av Analysportalen och är en oberoende samlingsplats för fynd av arter som finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Den enskilde rapportören bestämmer själv vad som skall rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet, t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och sällsynta orkidéer.

Rödlistade arter

Rödlistan (Artdatabanken 2020) är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Fridlysta arter

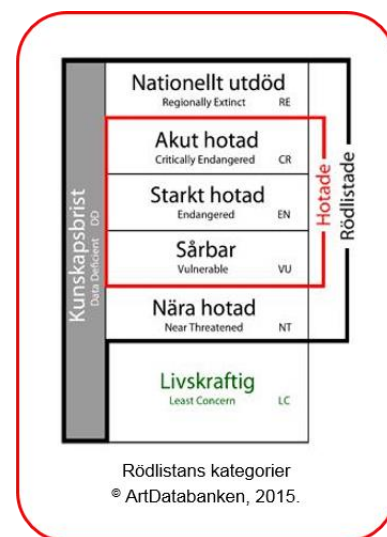
Regeringen fridlyser växt- och djurarter genom att ange dessa i Artskyddsförordningens bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till Artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

Alla vilda fåglar, samt alla grod- och kräldjur i Sverige är fridlysta enligt Artskyddsförordningen 4 §. Det innebär bland annat att det är förbjudet att avsiktligt störa dem, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder samt att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Arter som omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 eller arter som inte har gynnsam bevarandestatus ska ges särskild uppmärksamhet vid tillämpning av förbud mot att störa fåglarna.

För att kunna få dispens från Artskyddsförordningen får inte en arts bevarandestatus på lång sikt påverkas negativt, genom en negativ påverkan på artens naturliga utbredning eller populationsnivå. En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
2. artens naturliga eller hävdvillade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

För arter som omfattas av Artskyddsförordningen behöver en särskild dispensansökan göras hos Länsstyrelsen.

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket 2012. Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden.

SIS, 2014a. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014b. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014